Soudce Samson - narození

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
46

Soudců 13

Postřehy pro učitelku

Jeho žena byla neplodná a nerodila. (2) Ve starém Orientu a vůbec tradičních společnostech se společenská hodnota ženy posuzuje podle počtu dětí. Děti znamenají zaopatření ve stáří, zvětšují počet a tím i význam rodiny v obci. Nakonec, tyto společnosti žijící často v těžkých podmínkách jsou fascinovány rozrůstáním života, bujením, plodností v kontrastu s neplodnou pouští, která pokrývá velkou část území. Proto byla neplodnost pro ženu těžkou ranou. V Písmu se Hospodin mnohokrát ujímá neplodných (Sára, Ráchel, Channa, Alžběta atd.), protože jsou úplně na okraji, zapomenuty, nemá, kdo by se jcih zastal.

chlapec bude od mateřského života Boží zasvěcenec (4–5) Tedy tzv. *nazír*. Nazíři byli muži a ženy, kteří se po určitý čas nebo na celý život rozhodli plně odevzdat Bohu. Snad bychom je mohli přirovnat k mnichům či poustevníkům – neměli ale zakázáno se ženit. Jejich úkol bylo možná bojovat za Boží věc – tak Samson bojuje proti Pelištějcům, Samuel je odvážným prorokem a několikrát vede Izrael i do války, Jan Křtitel je ohnivý kazatel pokání. Pravidla pro nazíry jsou uvedeny v Numeri 6, 1–21 a jsou v zásadě tři: 1. Nazír nesmí konzumovat viné hrozny ani nic co z nich pochází (víno, ocet), alkohol a jiné opojné nápoje. 2. Nesmí si stříhat vlasy. 3. Nesmí se dotknout mrtvoly zvířete nebo člověka a to ani blízkého příbuzného. Smysl příkazů je asi tento: 1. Nazír je „opojený Bohem“, svatým nadšením, proto nepotřebuje víno. Nebo jinak – víno zamlžuje vědomí, boží pravda, které nazír slouží, je však stále jasná. 2. Nazír je celý svatý, „dokonalý“, proto z něj nejde nic ubrat, ani vlasy. Vlasy jsou ve všech kulturách symbolem zdraví a života, bujné vlasy naznačují plnost života v Bohu. 3. Smrt je protikladem Božích darů – života, radosti, růstu. Proto je tím nejvíce nečistým.

Ani jsem se ho nezeptala, odkud je, a on mi své jméno nepověděl. (6) Příběh má zřetelně komický nádech. Samsonovi rodiče vypadají mírně natvrdlí. Sice se tu zjeví anděl z nebe, jenomže protože ho „taťka nestih“, musí přijít ještě jednou. Je to příběh o setkání Boží nekonečné vznešenosti a lidské malosti, směšnosti a upocenosti, pro kterou má ale Bůh

porozumění a trpělivost.

nechť k nám znovu přijde muž Boží, kterého jsi poslal, a poučí nás (8) Boží posel přitom už napoprvé jasně řekl, co se má dělat. Manoach komicky nedůvěřuje své ženě, že vzkaz vyřídila správně.

Žena rychle běžela povědět o tom svému muži. (10) Přijde anděl z nebe, žena místo toho, aby seděla jak přikovaná, jak bychom u takového setkání čekali, nechá anděla stát na poli a běží domů pro „taťku“.

na co je nutno u toho chlapce dbát a co s ním máme činit? (11–12) Manoach klade dvě zbytečné otázky, jeho žena už mu řekla, že to JE ten muž, který za ní přišel i to, co jí řekl. Pavel píše v Efezským 5, 28n: „Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe. Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně. Tak i Kristus pečuje o církev;“ Manoach nebere svou ženu vážně, ale hlupáka tím dělá sám ze sebe. Pokud snižujeme svůj protějšek, snižujeme tím sami sebe.

Ať se žena varuje všeho, o čem jsem jí řekl. (13) Pošetilost Manoacha potvrzuje anděl. Už jsem jí to přece řekl, tak teď to opakuji, jako by říkal.

Dovol, abychom tě zdrželi a připravili ti kůzle. (15) Manoach jde na věci neuvěřitelně „po sousedsku“, vůbec nechápe, že tady je něco víc, než běžný život.

Chceš-li však připravit zápalnou oběť, obětuj ji Hospodinu. (16) Mnohokrát se opakuje v celém Písmu. Boží služebníci jsou posluchači zaměňováni za boha samého (tak třeba v Sk 14, 8–19 jsou podobně komicky Pavel s Barnabášem za Dia a Herma, přičemž ve skutečnosti důležitější Pavel je považován za méně důležitého, protože víc mluví a tak je brán za pouhého poslal Bohů, Herma, kdežto Barnabáš za samotného Dia). Boží služebníci toto vždy velmi ostře domítají. Také pokud my sami vzbudíme ve světě díky božímu obdarování obdiv, máme vždy slávu připsat tomu, komu náleží – Hospodinu.

Proč se ptáš na mé jméno? Je podivuhodné. (18) Andělova odpověď má zřejmě i komický smysl, něco jako kdyby anděl říkal „Už bylo málem po zmatcích a teď se zeptáš na moje jméno. To by zas bylo na hodinu vyptávání a dohadování.“ Zároveň je jeho odpověď jedím z míst, ze které se odvozuje zásada *pia ignorantia*, „zbožná nevědomost“ – Bůh nám sděluje pouze to, co je nutné pro spásu, pro správný život. Neodhaluje nám úplně všechna tajemství. Na některé, pro život méně podsatné, věci může člověk přijít sám svým důvtipem, k tomu slouží např. věda. Některé věci musí člověk zažít, aby jim lépe porozuměl. Některé věci ví jen Bůh a my je vědět nepotřebujeme. Za třetí, Boží poslové jsou někdy oslovováni jako Bůh sám (návštěva u Abrahama a pod.) a tak jsou podle některých zjeveními Krista v SZ, protože Bůh Syn je jedinou viditelnou osobou sv. Trojice. Proto je jméno „podivuhodné“, protože Kristus

bude znám jménem až po svém vtělení v lůno Panny.

Potom se už Hospodinův posel Manóachovi a jeho ženě neukázal. (21) Suše humorná poznámka, která korunuje celý veselý příběh. Pisatel knihy jako nám tím říkal „a tohle už konečně stačilo, ne ne, více už se s Manoachem a jeho ženou anděl bavit nebude“.

a řekl své ženě: „Určitě zemřeme, neboť jsme viděli Boha.“ (21–22) Manoach je bloud, ať teprve teď poznal, co mu žena říkala už na začátku – je to Boží posel. V Písmu si lidé často myslí, že zemřou, když spatří Boha. To proto, že Bůh je dokonalý, je v něm už všechno, není k němu třeba nic přidávat – ani jeho stvoření, ani člověka. V Bohu je všechno, člověk nemá čím přispět – tak na co je na světě? Jeho existence nemá žádný důvod – něž jediný: Bůh chtěl svět a člověka stvořit, je to jeho milost a dobrota. To je jediný důvod, proč jsme na světě – Bůh to tak ve své milosti chtěl.

Kdyby nás chtěl Hospodin usmrtit, nepřijal by od nás oběť zápalnou ani přídavnou, nebyl by nám toto všechno ukázal, ani by nám teď neoznámil něco takového. (23) Manoachova žena nasadí komickému příběhu korunu. Její odpověď je naprosto logická a vtipné je, jak jde od slabších důvodů k silnějším: a) nepřijal by oběť b) neradil by, co dělat s dítětem c) vůbec by neohlašoval, že se dítě narodí. Připomíná to vtip se dvěma ženami, haštěřícími se před rabínem, zda jedna druhé půjčila nový hrnec: Za prvé jsem si žádný hrnec nepůjčila, za druhé měl díru, za třetí jsem ho už dávno vrátila. Zároveň je ženina odpověď ujištěním a útěchou pro všechny věřící: Kdyby nás Bůh nechtěl zachránit, nemluvil by k nám, neuvěřili bychom mu, nedal by za nás svého jediného Syna. Všichni, kdo věří, mají věřit, že jsou předurčeni ke spáse, že nemohou na trvalo padnout.

A duch Hospodinův ho začal ponoukat (25) Narodil se tedy Samson. Duch Boží zde působí jinak, než jak to obvykle známe – tedy že člověk vědomně sám chce a cítí stejně, jako Bůh. Zde Duch Boží působí tajemně v zákulisí, Samson se vlastně celý život nevyzná sám v sobě a jeho čtveráctví slouží Bohu jakoby náhodou. Příběh je o lidech, které můžeme potkat i v běžném životě: O lidech, kteří se sami v sobě nevyznají, jednají bez rozmyslu, z náhlého impulsu, často špatně skončí ale přesto nakonec jejich jednání přináší dobré výsledky. U Samsona si můžeme vzpomenout na zvláštním způsobem sympatické „selské dubové palice“, na různé trochu legrační a zároveň upřímné „frajery“, jaké potkáme zejm. na vsi.

Osnova výkladu

1. Bůh se slitoval nad neplodnou
2. kdo je to nazír
3. posel přijde poprvé, žena běží pro muže a už na začátku mu všechno (!) řekne

4. ale posel musí přijít podruhé, protože Manoach je nadutý a natvrdlý, žena ho nechá stát na poli a běží za mužem
5. muž se znovu na vše vyptává
6. a chce anděla hostit kůzletem, anděl odmítá
7. anděl vystoupí v plameni
8. Manoch se děsí, ale žena ho přivádí k rozumu
9. ze Samsona roste hrdina

Aktivita

Příběh by se dal dopnit nějakou hrou, založenou na zapamatování a věrném předání toho, co člověk slyšel. Nejjednošujeji třeba „tichá pošta“.

Kam dále
NŠ Louny
Cílová skupina
Školní
Katechetické cykly
NŠ Louny
Biblický odkaz (kat)
Soudců 13